

DE COMMISSIE ARTS-STAATSAMBTENAAR.

Een onjuistheid met betrekking tot het besluit der algemeene vergadering ten opzichte van de commissie-staatsambtenaar is in mijn kort overzicht van de besluiten dier vergadering, naar ik meen, *niet* geslopen. Ook ik herinner mij heel goed, dat de commissieleden, die aanwezig waren, ondanks het aandringen van den voorzitter, voor aanblijven niet veel gevoelden. Doch dat laatste zegt niets. Het diligent verklaren door de algemeene vergadering van een commissie tegen haar zin, is wel meer gebeurd! Volgens mijn korte aantekeningen ter vergadering — noch het stenografisch, noch het analytisch verslag kon ik raadplegen, omdat deze verslagen door de stenographen nog niet waren ingediend — heeft de algemeene vergadering, ondanks dat de heeren SNOECK HENKEMANS c. s. zich tegen het voorstel van den voorzitter verzetten, het voorstel der diligentverklaring aangenomen. Ook de op de vergadering aanwezige verslaggevers der groote dagbladen hebben in hun couranten dit besluit der algemeene vergadering vermeld. Bovendien heeft de vergadering de commissie niet gedechargeerd, wat toch het geval zou moeten zijn geweest, indien de diligentverklaring niet was aangenomen.

Kandersteg, 14 Augustus 1920.

C. F. SCHREVE.

OVER DE DIAGNOSTIEK DER NIERTUBERCULOSE.

Ik ben het geheel eens met de eerste stelling van den heer VAN RIJSSEL. Men is niet verantwoord, wanneer men in urinesediment tuberkelbacilli uitsluitend door kleuren en bekijken diagnostiseert (ook niet al heeft men groote bacterioscopische ervaring).

Bewogen door het groote belang van een juiste diagnostiek, waardoor het overbodig wegnemen van een nier kan voorkomen worden, ben ik hiermee zoo vrij te wijzen op een gemakkelijke dierproef, welke, naar ik meen, veel zekerder uitkomsten geeft.

In het *Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* 1911, Deel 2, bldz. 15 schreef ik:

Voor de entproeven gebruikte ik een vloeistof, welke ik verkreeg door stukjes van het geheele bindvlies in een klein mortier met zeer weinig bouillon geheel fijn te kneuzen. Door deze bewerking kunnen de enkele bacillen, welke in de reuzencellen opgesloten zitten, vrij komen en haar schadelijke werking beter ontvouwen. Om deze vloeistof in de voorste oogkamer van een Guineesch biggetje te brengen, gebruikte ik een discissionaald en stak daarmee in den limbus in, op welke plaats dan, door een kleine bloeding, de insteekopening wordt geteekend: door een wenteling van de naald wordt het kamerwater afgelaten. Het gelukt nu gemakkelijk in deze opening een fijne canule even in te steken en de geheele voorste oogkamer met den besmetten bouillon te vullen. De reactie blijft gewoonlijk zeer gering en is na eenige dagen voorbij. Treedt nu eenige weken later een grijs infiltraat in de iris op met fijne uitzaaiingen, dan is dit vrijwel bewijzend voor tuberculose: bovendien kunnen dan gemakkelijk de bacillen in uitstrijkpraeparaatjes gevonden worden.

Ik behoef hier weinig bij te voegen. De groote voordeelen zijn, dat een spontane iristuberculose, welke op deze factieve zou kunnen lijken, eigenlijk nooit voorkomt, waardoor de meeste voorzorgen, door VAN RIJSSEL verlangd, overbodig worden. Zien-deroogen kan men het proces volgen, waarin na veertien dagen onfeilbaar uitspraak wordt gedaan. Bovendien is deze proef de allergevoeligste, waarin natuurlijk ook weer een gevaar schuilt voor overbodige operaties. Gemakkelijk uit te voeren is de methode tevens. En hierom meen ik ze na zooveel jaren weer opnieuw te moeten aanbevelen.

Augustus 1920.

A. VERWEY.

SAMENWERKING VAN MAAGARTS EN CHIRURG.

De heeren DE GROOT en SCHRIJVER zijn benijdenswaardig kort in hun antwoord aan collega VAN ALPHEN, wiens naam zij liever niet noemen. Het is ook heel erg als men

zichzelf specialist noemt en door een ander als niets bijzonders wordt beschouwd en de heer DE GROOT volhardt in deze zwaarigheid als hij zich blijft rangschikken onder de door VAN BRUGGEN bedoelde specialisten. Immers zonder maagdarmarts te zijn is het niet mogelijk met eenig succes de praktijk als huisarts uit te oefenen.

Hetzelfde geldt van het door den heer VAN ALPHEN aangehaalde kinderspecialisme. Zoowel de maagdarmarts als de kinderarts zijn in vergelijking van een goeden huisarts te beschouwen als onvolledigheden en ze bestaan niet door de noodzakelijkheid of zelfs maar door de wenschelijkheid van hun specialisme, maar door de tekortkomingen der huisartsen, konden deze steeds voldoende tijd, genoeg kennis en goeden wil aan hun patiënten besteden, dan zou een gang van een patiënt naar den maagdarmarts nog meer dan nu als kwetsend voor den huisarts worden opgevat.

De oogheekundige daarentegen is ons, huisartsen, een aanvulling; diens hulp moet bij voortdoring gezocht en is onmisbaar; op hem moeten de woorden van den heer VAN BRUGGEN worden toegepast.

Het is dan ook geen wonder, dat juist bij maagdarmartsen het gevoel van overbodigheid, althans voor den huisarts, tot uiting is gekomen.

Naar den oogdokter stuurt de huisarts, naar den maagdarmarts gaat de patiënt en wat moet men zeggen van een maagdarmarts, die een tuberculoselijder in behandeling neemt, omdat het lijden met gebrek aan eetlust is begonnen?

Geen huisarts denkt er aan de uitspraak of de behandeling van een oogheekundige te veranderen, en ook al zou men niet trachten den maagarts te verbeteren, wat moet men doen als de chirurg zegt (over een anderhalfjaar lang door een bekend maagarts als colitis behandeld lijder): dit rectumcarcinoom kan ik niet meer opereeren. Zullen wij later, als de zich specialist noemende maagdarmartsen hun aangekondigde plannen gaan uitvoeren en zelf gaan opereeren, de patiënten ook op dit gebied den maagdarmarts zien zoeken? „Een eigen oordeel is dan onmogelijk” over wat de huisarts dan niet meer weten kan; nu weten wij in veel gevallen en wel het meest nauwkeurig door een ten slotte verrichte operatie wat er goed was en wat slecht in de te voren gegeven adviezen, en dan blijkt dat de maagdarmartsen hun werk niet slechter deden dan de huisartsen maar ook niet beter, waarmee de overbodigheid van het maagarmspecialisme is bewezen en men voelt neiging een bekend rijmpje aldus te varieëren:

Ach waren alle artsen wijs
En wilden daarbij wel
De aarde ware een paradijs
Maar den maagdarmarts een hel.

Baarn, 16 Augustus 1920.

J. VRISENDORP.

EEN GROOTE FOUT VAN DE LAATSTE ALGEMEENE VERGADERING.

I.

Het antwoord van collega SNOECK HENKEMANS — voor zoover het mij betreft — noopt mij nog een enkele opmerking te maken, want er bestaat bij hem nog een misverstand.

De Woensdagmorgen zou plotseling het licht ontstoken hebben, dat mij (en vele anderen?) — waarom dit vraagteken? — omtrent den volwaardigen secretaris tot beter inzicht bracht. Dit nu is niet zoo. Uit ingezonden stukken in het „Tijdschrift” was het voldoende bekend, dat Rotterdam sterk vóór het voorstel B was. Maar, door meerdere afgevaardigden werd er het hoofdbestuur een verwijt van gemaakt dat het voorstel B niet goed voorbereid was, o.a. inzake het voorstel het „Tijdschrift” betreffende meende men, had vooraf het oordeel van de redactie van het „Tijdschrift” moeten ingewonnen worden. En daarom vroeg ik Woensdagmorgen of nu de voorstanders van het benoemen van een volwaardig secretaris al inlichtingen bij den secretaris hadden ingewonnen en daar dit niet geschied was, stelde ik hem de vraag. Het bekende antwoord heeft dan ook geen licht ontstoken, maar heeft mijne meening, dat het met een volwaardig secretaris alleen niet ging, *bevestigd*.